

Author: **Emilia Chiscop**

National Nominee for **Romania**

Media: Ziarul de Iasi, 22/04/2009

Drama si secretul unei doctorate

Cititi povestea extraordinara a unei femei care a reusit sa invinga o afectiune psihica grava: schizofrenia. Nu doar ca a facut fata bolii, dar a reusit sa duca o viata normala, obtinand performante pe care nici unii oameni considerati "normali" nu le obtin: a pus pe picioare un cabinet medical pe care il administreaza de una singura si are o fetita frumoasa si desteapta. Aflata in divort, sotul si familia lui au incercat sa ii ia copilul, pe motiv ca mama "e nebuna", desi medicii spun ca aceasta si-a revenit complet si nu a mai avut simptome de peste 10 ani. Doctorita i-a convins insa pe judecatori si a cistigat procesul. Victoria acestei femei este cu atat mai impresionanta cu cit, in Romania, persoanele cu tulburari psihice sint discriminate si stigmatizate chiar si dupa ce isi revin din suferinta. Povestea de fata ar trebui sa ne faca sa reflectam inainte de a eticheta si nedreptati persoanele care au avut, din intimplare, o tulburare mintala.

Fara pazirea acestui secret, doamna doctor, o femeie tonica si optimista care a reusit in viata - a pus pe picioare un cabinet pe care il administreaza de una singura, are o fetita frumoasa si desteapta si multe planuri de viitor - ar risca sa piarda aproape totul. Oamenii care acum o respecta si au incredere ca le rezolva problemele de sanatate s-ar uita la ea ciudat si temator, unii poate ar ocoli-o, multi poate ca si-ar cauta alt medic. Ar considera-o "nebuna", in ciuda faptului ca zi de zi, an dupa an, doamna doctor a dovedit tuturor ca e o persoana competenta, muncitoare si corecta. Traieste cu acest secret de peste 20 de ani, de cind a fost diagnosticata cu una din cele mai grave tulburari psihice, shizofrenia. Doamna doctor a invins boala, dar nu si prejudecatile oamenilor. De pe urma acestor prejudecati era sa primeasca recent una din cele mai puternice lovituri din viata ei, mai dureroasa, poate, decit chiar boala: aflata in divort din cauza infidelitatilor sotului, el a cerut in instanta custodia copilului, invocind diagnosticul mamei, desi aceasta nu a mai avut vreo internare de peste zece ani, iar medicul confirma ca si-a revenit complet. Femeia a luptat si i-a convins pe judecatori. Victoria ei in instanta este de fapt victoria impotriva unui intreg sistem care tinde sa ii discrimineze pe cei cu tulburari de sanatate mintala numai pentru ca au trecut cindva printr-un spital de psihiatrie. Eforturile lor uneori eroice pentru recuperare si faptul ca au reusit – asemenea acestei doctorite - performante pe care unii oameni asa-zisi "normali" nu le obtin in viata sint puse intre paranteze.

“Colegii de la cabinet, nestiind ce diagnostic am, se mirau de ce imi fac atitea griji ca risc sa imi ia copilul”, spune doctorita. Intr-adevar, era pentru ei de neinteles de ce o femeie cu studii superioare, cu o meserie buna, care ii asigura un trai decent, o femeie corecta, despre care stiau ca se dedica familiei, ar putea pierde dreptul de crestere asupra copilului. Mai ales ca mamele au aproape totdeauna cistig de cauza. Cind insa dragostea se transforma in ura, iar sotul care te-a iubit mult cindva vrea acum sa te loveasca unde te doare mai tare, adica in dragostea materna, lucrurile pot avea un final imprezibil - se gindea ea - mai ales daca ai un diagnostic ca al ei, care te poate desfiinta numai prin simpla lui rostire la bara. Schizofrenia este pentru multi una din cele mai infricosatoare tulburari mintale. Majoritatea oamenilor stiu ca a avea schizofrenie inseamna a auzi voci sau a vedea fiinte inexistente care iti pot comanda chiar si sa faci rau celor dragi. Putini stiu insa ca a fi diagnosticat cu schizofrenie poate inseamna tot atit de bine sa ai vointa de a lupta, sa iti iei tratamentul zilnic si sa atingi performante exceptionale – ca matematicianul **John Nash**, laureat Nobel, eroul din celebrul film “A Beautiful Mind” – sau sa iti revii si sa duci o viata normala ca in povestea de fata. Iar procentul celor care isi revin din suferinta nu e deloc neglijabil, urcind pina la 30-40% din totalul celor diagnosticati, sansele fiind cu atit mai mari cu cit tulburarea a aparut mai tirziu, nivelul de educatie e mai ridicat, iar suportul familial mai puternic. Unele cercetari arata ca femeile cu schizofrenie au sanse mai mari de recuperare decit barbatii. Putini stiu probabil ca procentul de recuperare a persoanelor cu schizofrenie este mai ridicat decit in cazul alcoolicilor, care este de 20%, potrivit studiilor de specialitate. **“Procentul de recuperare in cazul schizofreniei ar putea fi chiar mai ridicat de 30% daca afectiunea s-ar depista la timp, daca s-ar face dispensarizare (n.r. – evaluarea periodica si permanenta a pacientilor, in ambulatorii), daca ar fi grupuri de suport”,** spune **Virginia Fortuna**, medic psihiatru la Spitalul de Psihiatrie Socola.

"Auzea voci care o jigneau tot timpul"

Pacienta sa, doctorita, face parte din acest procent optimist, de 30-40%, in ciuda unui debut ingrijorator. **“Cind am cunoscut-o era intr-o stare foarte grava. A fost internata sus, la «agitati»”. Auzea voci care o jigneau tot timpul, o comentau. Avea niste halucinatii groaznice”,** isi aminteste dr. Virginia Fortuna, care a ingrijit-o in timpul internarilor, la inceput mai dese, apoi din ce in ce mai rare, pentru ca acum, “fetita” – cum isi alinta ea mamos pacienta ajunsa la virsta mijlocie - sa mearga la spital doar de doua ori pe an pentru evaluarea necesara prelungirii si dozarii tratamentului. **“Probabil, treptat, ii vom reduce doza, pina la eliminarea totala a medicatiei”,** spune dr. Fortuna, convinsa ca pe doctorita care i-a fost clienta la Socola munca si faptul ca a avut mereu un scop in viata au ajutat-o sa se mobilizeze, practic au salvat-o. Iar inteligenta ei a ajutat-o sa isi priveasca suferinta cu obiectivitate, sa le descrie psihiatrilor exact ceea ce traia. Tocmai absolvise Medicina cind au aparut primele semne. Pina atunci, fusese o eleva buna la un colegiu de elita din Iasi, iar mai apoi o studenta silitoare. **“Intrasem din primul an la facultate intr-o vreme cind luai la Medicina dupa multe incercari, dupa un examen greu si o concurenta de 12 pe loc”,** isi aminteste acum. Dupa licenta, a picat rezidentiatul, desi invatase mult. Efortul se pare ca a epuizat-o. **“Cind a venit acasa avea convingerea ca i-a fost furata teza, ca cineva conspirase impotriva ei. Avea tot felul de frici, auzea voci, imi**

spunea ca o urmareste Securitatea lui Ceausescu”, isi amintese mama doctoritei primele semne de “anormalitate”.

“I-am spus de diagnostic, dar a inteles, caci ne iubeam”

Tratatele de psihiatrie spun ca, intr-adevar, stresul de orice fel poate fi un factor favorizant in debutul schizofreniei, aceasta tulburare severa a creierului, cu care sint diagnosticate in fiecare an 2.000.000 de noi cazuri in intreaga lume. **“Duceam o viata dubla, una in capul meu, alta in afara. In mintea mea se faceau scenariii, iar eu participam afectiv, ca si cum vizionam mai multe filme in paralel. Uneori, aveam impresia ca la televizor se difuzeaza stiri despre mine. A fost urit, nu vreau sa imi amintesc”**, povesteste ea, facind un gest cu mina, de parca intrebarea mea ar fi fost o viespe biziitoare pe care vrea numaidecit sa o alunge. Dupa diagnosticarea cu psihoza discordanta si prima internare la “agitati”, vocile au incetat sa o mai persecute, iar ea si-a reluat munca de medic la tara, intr-un sat cu naveta grea, ca mai toti incepatorii la finalul regimului lui Ceausescu. **“Nu mi-a fost usor. Naveta era grea, stateam uneori in gazda, ma spalam la lighean, veceul era in curte... Iar eu eram o persoana sensibila, singuratica”**, isi aminteste. Pe naveta l-a cunoscut pe viitorul sot: **“I-am spus de diagnostic, dar a inteles, caci ne iubeam, iar eu eram bine, tratamentul dadea rezultate, nu mai aveam spitalizari”**. S-au casatorit din dragoste. Intre timp obtinusera amindoi un post mai bun, scapasera de noroaie. In 1997 a venit pe lume fetita pe care amindoi si-au dorit-o mult, desi psihiatrii i-au sugerat viitoarei mame sa astepte cinci ani pina va da nastere unui copil, intrucit tratamentul cu neuroleptice trebuia intrerupt pe timpul sarcinii, iar de aici posibilitatea unei recaderi. **“Mi-am asumat acest risc”**, spune femeia, dar previziunile specialistilor de la Socola s-au adeverit intocmai: imediat dupa nastere, vocile au inceput iarasi a-i tulbura linistea.

Socrii i-au dat afara, cu nou-nascutul in brate

Viata i-ar fi fost insa mai simpla daca ar fi avut de luptat doar cu vocile din capul sau care o terorizau cumplit - intrucit nu le auzea doar in ureche, ci si in creier, ca un fel de sonorizare a gindurilor, dupa cum cum rememoreaza medicul ei psihiatru, Virginia Fortuna. **“Ia-i copilul si las-o!”** – i-ar fi spus sotului femeii mama acestuia. **“Dar el nu a ascultat-o, a fost alaturi de mine. Iar eu m-am luptat cu mintea mea, sa rezist si sa nu ma internez pina nu imi botez fata”**, adauga doctorita. Situatia a fost insa mai grava de atit. **“Parintii fostului meu ginere au aflat practic de boala fiicei mele cind ea a avut acea recadere de dupa nastere. El nu le spusese, iar noi nu am stiut acest lucru. Asa ca i-au dat afara din casa pe amindoi, cu copilul nou-nascut in brate. S-au mutat cu totii la mine, unde au stat timp de trei ani. Nici macar cheie de la casa nu i-au dat fiului lor”**, isi aminteste mama doctoritei, ilustrind o reactie de respingere careia majoritatea celor cu tulburari mintale trebuie sa ii faca fata in Romania, unde confruntarea cu stigma este uneori mai anevoioasa decit revenirea din boala, pentru ca povara diagnosticului ramine cu tine tot timpul, iar oamenii nu concep ca dupa tratament te poti face bine si poti duce o viata normala. **“A avea in familie pe cineva cu o afectiune psihica este o nenorocire si o rusine greu de suportat. Ar fi bine ca oamenii sa inteleaga ca, asa cum au un ficat sau un stomac ce se poate**

imbolnavi, au si un cap, iar acesta este cel mai solicitat", spune psihiatrul Virginia Fortuna, adaugind ca daca oamenii cu tulburari psihice si familiile lor ar depasi aceasta rusine, ar putea fi in ajutorul multora din cei cu probleme, le-ar putea impartasi din experienta lor, ar putea infiinta grupuri de suport, asa cum exista de multa vreme in Occident. ***"Sint in lasi oameni bine situati care au in familie copii sau alte rude cu diagnosticul de schizofrenie. Ar avea posibilitatea sa faca ceva, sa fondeze asociatii, sa ii ajute prin campanii publice de destigmatizare. Dar nu pot. Le e rusine, ii ascund in casa"***, povesteste Virginia Fortuna, adaugind ca reactia lor e in parte de inteles, in conditiile in care societatea te striveste si te izoleaza, iar oamenii nu realizeaza ca oricine poate avea la un moment o tulburare psihica. ***"La noi, daca spui cuiva ca are nevoie sa mearga la un consult psihiatric, crede ca il jignesti, se simte ofensat"***, mai spune Virginia Fortuna. Fireste, aceasta atitudine de respingere, de neacceptare, face rau si familiei, care se considera nenorocita, si persoanei cu probleme, care are de dus un efort dublu - cu boala si cu stigma – si nu toti ii fac fata. ***"In cazul pacientei mele, mama ei a avut un rol foarte important, mai ales la inceput: a acceptat situatia si a sustinut-o, a mentinut o atmosfera tonica in familie. Are un simt al umorului care a ajutat-o sa treaca peste"***, precizeaza dr. Fortuna.

"Am cautat mereu sa nu imi complic si mai mult viata"

Doctorita cu schizofrenie a reusit sa treaca peste dusmania socrilor, pe care a incercat sa o ia ca atare, focalizindu-se pe cresterea fiicei si pe serviciu. ***"Am cautat mereu sa nu imi complic si mai mult viata"***, spune ea. Dupa trei ani, supararea socrilor s-a mai atenuat, asa ca i-au primit inapoi. Relatiile au ramas in continuare reci. ***"Eu si sotul meu nu aveam voie sa mergem sa-i vizitam. Mergem pe furis, doar cind cuscii erau in vreo vizita"***, spune mama femeii. In ciuda acestor oprelisti, nepoata si bunica dinspre mama au devenit apropiate intrucit parintii micutei o duceau la sfirsit de saptamina in casa unde crescuse pina la trei ani. ***"Mama m-a ajutat mereu foarte mult, din primii ani, cind faceam naveta la tara si ma straduiam sa nu intrerup serviciul, sa ma concentrez, in ciuda halucinatiilor, si pina acum. Am avut putere si am mers inainte. Sa nu credeti ca stateam degeaba. Faceam si 30 de pacienti pe zi, veneau din toata comuna si din altele invecinate"***, rememoreaza femeia. Dar aceasta munca grea din acei ani de naveta la tara – "viata chinuita", cum spune mama ei – a avut un rost si a contat mult. Caci deosebirea dintre persoanele care sufera din pricina altor organe si cei cu tulburari mintale este ca, in timp ce primii trebuie cocolosiți, indepartati uneori de munca si feriti de efort, cei din urma au nevoie tocmai de socializare si de munca, intrucit izolarea ii "legumizeaza", le absoarbe vloga, le distruge si mai mult contactul cu realitatea, pe care ei incearca din rasputeri sa il mentina. "Am muncit mereu si nu am avut timp sa ma gindesc la boala", spune femeia: ***"Am incercat sa nu am conflicte, sa nu ies in evidenta. Oamenii creeaza conflicte pentru ca vor sa detina controlul. Dar poti detine controlul si tacind. Am cautat sa nu iau in seama boala. Totul depinde de vointa omului: sa nu traiasca in trecut si sa se concentreze pe prezent si viitor. Important e sa iti gasesti mereu un scop in viata si sa nu traiesti in conflict cu tine insuti"***. Aceasta lectie de intelepciune si de echilibru vine de la o persoana pe care o tulburare a mintii ar fi predispus-o tocmai la un

permanent conflict cu sine si cu ceilalti. **“Nu stiu daca ma credeti, dar eu am tinut echilibrul in casa timp de 12 ani de casnicie, care s-au dus acum pe apa simbetiei. Si aproape mereu am cistigat mai mult decit sotul meu. Ba mai mult, citiva ani am intretinut familia, caci el a ramas fara serviciu”**, spune doctorita, iar aceste amanunte au fost confirmate atit de mama ei, cit si de catre medicul psihiatru.

"Cind intretinea toata familia, atunci n-o considerau nebuna"

Greutatile le-au trecut impreuna. Suferinta ei, problemele cu parintii lui, apoi problemele lui de la serviciu i-au tinut uniti. Casnicia a inceput sa scirtie cind celelalte probleme au inceput sa se rezolve. Sotul si-a gasit un nou loc de munca si pleca adesea in delegatii. **“Am gasit un bon de casa cu mese la restaurant pentru doua persoane. Am inteles ca ma insela”**, istoriseste ea imprejurarea care avea sa conduca la divort si la procesul pentru custodia fetei. Pentru procesul de custodie, doctorita, care s-a mutat cu fetita din nou la casa parintilor sai, ii considera autori morali pe socri, care ar fi incercat de multe ori sa ii dezbine familia. Nu pentru ca ea nu ar fi fost o buna mama sau o buna sotie, ci pentru ca e “nebuna”. **“Cind intretinea intreaga familie si investea tot ce cistiga in casa unde acum sta doar el si parintii lui atunci era buna, nu era «nebuna». A muncit mult si le-a lasat totul lor”**, spune mama doctoritei, care descrie procesul pentru custodie drept o “hartuire” greu de indurat, motiv pentru care s-a temut ca fata ei sa nu faca brusc o recadere. Doctorita a mers inasa inainte si a rezistat acestei tevatari care, spune ea, i-ar fi uimit si pe judecatori. Pentru a cistiga procesul, sotul si-a construit un dosar cu care sa convinga instanta de grija fata de copil. **“O luau luna de la noi sa o duca la pregatire la matematica si o tineau toata saptamina, motivind ca i-au programat zilnic meditatie. In weekend o duceau la cumparaturi pentru care o puneau sa semneze. Copilul plingea ca vrea acasa, iar atunci taica-sau era nevoit sa o aduca. O lasa in strada, sa nu fie nevoit sa ne salute”**, isi aminteste mama doctoritei. In instanta, avocata sotului ar fi pledat pentru lasarea fetei in grija tatalui pentru ca mama ar avea stari halucinante. **“Au spus lucruri urite si neadeverate, ca as fi somnolenta, ca imi las fata mereu la telenovele si multe alte inventii”**, isi aminteste doctorita.

"Tata ma jignea, ma facea proasta"

In camera intra fetita, care insista sa imi vorbeasca si ea. Mama si bunica ies din incapere, caci asta e dorinta micutei. **“Ma pune sa scriu si sa semnez pe o foaie alba, lipita de factura de la Metro subliniata cu pixul: «azi am primit de la tata un joc in valoare de atitia bani». Am spus asta si judecatoarei. E absurd ce a facut tata”**, imi spune fetita, eleva la un colegiu de elita din Iasi, care a declarat in instanta ca vrea sa ramina cu mama si cu bunica, nu cu tata: **“Ma jignea, ma facea proasta si imi amintea mereu de o nota mai mica, pe care o luasem la testarea de clasa a V-a”**. Imi mai spune ca acum e fericita ca s-a incheiat acest proces de cosmar, ca are liniste acasa, cu mama si cu bunica. Ceea ce isi mai doreste este ca bunicii dinspre tata sa ii dea inapoi motanul, caci erau prieteni buni. **“Il vreau inapoi pe motanelul meu frumos, caruia ii puneam hainute de bebelus cind il scoteam in oras. Mieuna rar si imi aducea in gura jucariile”**, spune fetita. A venit primavara, mai e putin pina la

vacanta de vara, cind mama o va lua in excursie in Turcia: ***“Am planuri: imi modernizez cabinetul, pentru ca totdeauna trebuie sa fii mai bun decit concurenta. Vreau sa ridic un etaj la casa parinteasca, sa avem un apartament separat, doar eu si fiica mea. Cu ajutorul lui Dumnezeu, mergem mai departe. Nu urasc pe nimeni, viata e frumoasa. Am renascut”***. (Emilia CHISCOP)

caseta

Doua milioane de oameni sint anual diagnosticati cu schizofrenie

Schizofrenia a fost descrisa formal in 1852 de psihiatrul belgian Benedict Morel, care a numit-o dementa precoce. In 1896, psihiatrul german Emil Kraepelin a aplicat termenul de dementa precoce unui grup de afectiuni cu debut in adolescenta si final demential. In 1911, este introdus termenul de schizofrenie de catre psihiatrul elvetian Eugen Bleuler. Schizofrenia este o tulburare psihotica cu etiologie necunoscuta, cu anormalitati structurale si functionale vizibile prin neuroimagistica. Se caracterizeaza prin simptome pozitive (delir, halucinatii, comportament dezorganizat) si negative (aplatizare afectiva, alogie, avolitie). Simptomele influenteaza gandirea, sentimentele, comportamentul si functionarea sociala si ocupationala.

Evolutia acestei tulburari prezinta o mare varietate individuala, in functie de mai mult factori: virsta la care apare, nivelul de educatie al persoanei, mediul social. Cu cit psihoza apare mai devreme, cu atit viitorul e mai intunecat. Studiile arata un grad mai mare de revenire completa la persoanele cu nivelul intelectual peste medie. Ultimele cercetari arata ca femeile au sanse mai mari ale unei evolutii favorabile. In 50% din cazuri, psihoza apare pina la 25 de ani, in 70% din cazuri, psihoza apare pina la 30 de ani, iar in 90%, pina la 35 de ani. In intervalul 32-45 ani, incidenta scade, fara a deveni insa nula.

Exista evolutie simpla si continua sau evolutie ondulatorie, adica ciclica sau intermitenta. Din prima categorie, sansa de a se ajunge la forme cronice grave este de 10-20%, iar in categoria a doua, sansa de a duce la forme usoare, mergind pina la revenirea definitiva este de 30-40%. Remisiunile sint de mai multe tipuri: tipul A, permite reintegrarea persoanei in familie, societate si profesie, la acelasi nivel cu cel dinainte. Tipul B, permite reintegrarea, dar la un nivel inferior in cazul profesiei. Tipul C, permite doar integrarea in familie, cu supravegherea permanenta, insa e posibila ergoterapia. Tipul D, cel mai grav, presupune doar stabilizarea simptomelor, fara posibilitatea integrarii nici in familie, nici in societate. Chiar si in aceste cazuri, e recomandata terapia ocupationala.

Tratamentul pentru schizofrenie trebuie individualizat. E bazat pe neuroleptice sau neuroleptice in combinatie cu antidepresive, in cazul schizofreniilor afective.

In prezent, 80% din pacientii cu schizofrenie sint tratati in ambulatorii.

Prevalenta acestei tulburari este de 10-12% in cazul rudelor de gradul I si e crescuta in cazul copiilor cu ambii parinti bolnavi.

Daca nu mai apar recaderi timp de peste un an, tratamentul este scazut cu 10-20%, cu conditia observarii primelor semne de recadere: anxietate, insomnie, retragere si comportament ciudat.

Terapiile de grup, terapiile comportamentale si de familie (de exemplu, obisnuinta de a discuta in comun problemele) duc la scaderea ratei de recadere.

In SUA exista grupuri de sprijin foarte puternice, care sustin persoanele cu schizofrenie, le acorda consiliere, expertiza, educatia familiilor spre a sti cum sa ii ajute pe cei cu probleme: Alianta Nationala pt Bolnavii Mintali (National Alliance for the Mentally Ill), Asociatia Nationala pt Sanatate Mintala (National Mental Health Association).

In Romania, sint putine asociatii de sprijin pentru persoanele cu probleme de sanatate mintala. Printre cele mai active sint Fundatia Estuar din Bucuresti si Fundatia Orizonturi din Cimpulung Moldovenesc. Ambele organizatii desfasoara actiuni comunitare in care implica si persoane cu tulburari mintale, intilniri publice cu reprezentanti ai institutiilor care ii pot ajuta (spitale, reprezentanti ai angajatorilor, avocati, reprezentanti ai politiei). Cele doua asociatii editeaza doua reviste in care sint implicate si persoane cu tulburari mintale. Oamenii isi impartasesc experientele, arata cum convietuiesc cu boala si stigma.

caseta

Cel mai celebru caz de schizofrenie: John Nash, laureat al Premiului Nobel

John Nash, matematicianul diagnosticat cu schizofrenie, laureat cu Premiul Nobel, eroul filmului "A Beautiful Mind", continua sa fie un subiect de dezbatere la congresele de psihiatrie. Despre cazul sau a vorbit luna trecuta la Iasi profesoara Michaela Amering, de la Universitatea de Medicina din Viena, prezenta la un workshop de psihiatrie comunitara, in cadrul unui proiect PHARE coordonat de psihologul clinician Mugur Ciumageanu, din Bucuresti, si profesorul vienez Heinz Katschnig. "Anul trecut, la Asociatia Americana de Psihiatrie, John Nash a vorbit in fata a 5000 de oameni despre cum s-a imbolnavit si cum e iarasi bine", a spus Michaela Amering. Cind era tinar, John Nash se simtea foarte diferit de ceilalti din generatia lui si mult mai destept, nu isi gasea locul printre ei. Acest sentiment a dus la izolarea lui si apoi la aparitia afectiunii care i-a dat batai de cap timp de 30 de ani. "A ajuns la polul opus, sa se considere inferior celorlalti, alergind ca un vagabond prin campusul universitatii unde era profesor", a povestit Michaela Amering. Dar, ajutat de familie, a convietuit cu boala, obtinind performante stiintifice ce i-au fost rasplatite cu Premiul Nobel. "Iar spre batrinete s-a intors la o viata care nu amintea nici de trecutul lui de geniu, nici de anii cind a fost bolnav.

caseta

Sapte mesaje despre revenirea din suferinta psihica

Prezent la Iasi, la un workshop de pregatire a profesionistilor din institutiile psihiatrice in domeniul psihiatriei comunitare, workshop finantat de Uniunea Europeana printr-un program PHARE, profesorul austriac **Heinz Katschnig**, de la Universitatea de Medicina din Viena, a enumerat sapte mesaje esentiale despre revenirea dintr-o afectiune a mintii:

1. Revenirea e posibila chiar si in tulburarile foarte severe de schizofrenie, tulburare bipolară, tulburare schizo-afectivă.
2. Fara speranta nu exista recuperare.
3. Fiecare revenire din boala este diferita.
4. Revenirea nu e un proces liniar.
5. Revenirea poate sa aiba loc chiar daca unele simptome sint inca prezente.
6. Boala si revenirea modifica, de cele mai multe ori, persoana: nu e o revenire la ce a fost inainte, ci o devenire a altceva.
7. Revenirea e posibila atat cu ajutor medical, cit si fara ajutor sau chiar in ciuda ajutorului profesionist.

Articolul este parte a proiectului Emiliei Chiscop, bursier „Rosalynn Carter“ pentru jurnalism pe probleme de sanatate mintala 2008--2009. Bursele sint acordate anual de Centrul Prezidential Rosalynn si Jimmy Carter din Atlanta, SUA, pentru zece jurnalisti din lume, pe baza unei selectii de proiecte ce vizeaza reducerea discriminarii persoanelor cu tulburari psihice. Proiectul jurnalistei consta intr-o serie de articole, incepind cu o analiza detaliata a sistemului de sanatate mintala romanesc si continuind cu povestile unor oameni cu tulburari mintale, care convietuiesc deopotriva cu boala si stigma.